

Verslag van de 75^e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties

Versterking multilaterale samenwerking bij mondiale uitdagingen

VN-Hervormingen

De COVID-19 pandemie heeft het belang van een beter, sneller en efficiënter opererende VN onderstreept. De meer geïntegreerde VN-respons is mede door de VN-hervormingen mogelijk gemaakt en heeft de noodzaak voor en waarde van deze hervormingen verder zichtbaar gemaakt. De VN-landenteams hebben voor 121 landen een Sociaal Economisch Respons Plan opgesteld onder leiding van de onafhankelijke VN-landenvertegenwoordigers (*Resident Coördinatoren*). De VN-instellingen liggen, twee jaar na de start van de implementatie van de hervormingen, grotendeels op schema, al zal het blijvende aandacht vergen om deze ook te verduurzamen en verder te brengen. Het meer geïntegreerd functioneren van de VN-landenvertegenwoordigers heeft het VN-systeem een positieve impuls gegeven.

De voortgang ten aanzien van efficiëntie en meer voorspelbare financiering, verwoord in de *Funding Compact* ambities, laat bij de VN-instellingen eenzelfde beeld zien. VN-lidstaten blijven echter zelf achter voor wat betreft hun commiteringen van beter, meerjarig en flexibeler financieren. Het Koninkrijk is ten aanzien van de *Funding Compact* ambities de positieve uitzondering en heeft vanuit zijn rol als aanjager van de VN-hervormingen afgelopen jaar zowel de VN alsook de VN-lidstaten aangesproken om hun ambities ten aanzien van de *Funding Compact* en de VN-hervormingen te vervolmaken.

Alliantie voor Multilateralisme

De Alliantie voor Multilateralisme kwam virtueel op ministerieel niveau bijeen in september 2020. Tijdens deze bijeenkomst werd het belang van multilateralisme verder onderschreven door de 75 deelnemende landen door het aannemen van de *Declaration of Principles of the Alliance for Multilateralism*. Het Koninkrijk heeft gepleit voor een coherent, geïntegreerd en effectief multilateraal stelsel en ging in de context van cyber in op enerzijds de *infodemic* en anderzijds *gezondheid* als vitale infrastructuur. Voor de tweede keer werd ook een bijeenkomst georganiseerd en marge van de ministeriële sessie van de VN Mensenrechtenraad waar het Koninkrijk aandacht vroeg voor mediavrijheid en internetvrijheid die in tijden van de COVID-19 pandemie verder onder druk zijn komen te staan.

Herverkiezing Secretaris-Generaal van de VN (SGVN)

Op 18 juni is António Guterres herkozen als Secretaris-Generaal van de VN (SGVN). Er waren geen andere kandidaten voor deze positie. Guterres kan op brede steun rekenen binnen het gehele lidmaatschap, ook van het Koninkrijk. De afgelopen jaren heeft Guterres leiderschap getoond in alle drie de pijlers van de VN en zich ingezet voor hervorming van de VN. Hernieuwde inzet is nodig om tot een VN 2.0 te komen, en de komende vijf jaar wil Guterres focus leggen op een eerlijkere COVID-respons, klimaatadaptie, mensenrechten en een versnelling van de SDG's, en verder werken aan vrede en veiligheid, cyber, hervorming van de VN en multilateralisme.

Het bevorderen van vrede, veiligheid en internationale rechtsorde

Accountability

Ook het afgelopen jaar heeft het Koninkrijk zich wereldwijd ingezet voor het bestrijden van straffeloosheid voor internationale misdrijven en grove mensenrechtenschendingen. Het Koninkrijk was een belangrijke aanjager van de *review* van het Internationaal Strafhof, waarbij onafhankelijke experts aanbevelingen hebben gedaan voor het beter functioneren van het Hof. Het Koninkrijk monitort tevens de opvolging en implementatie van deze aanbevelingen. Het stemt positief dat de VS de sancties ingesteld tegen de hoofdaanklager van het Strafhof, Fatou Bensouda, en een afdelingshoofd van het kantoor van de aanklager heeft ingetrokken. Het Koninkrijk heeft zich altijd krachtig tegen deze sancties uitgesproken.

Het Koninkrijk heeft op 18 september 2020 de Syrische staat verantwoordelijk gesteld voor het schenden van het VN Anti-folteringverdrag. Canada heeft zich begin 2021 bij deze inzet aangesloten. Het is voor het Koninkrijk ook van belang om de druk op de partijen van het conflict in Syrië te houden om verdere mensenrechtenschendingen tegen te gaan. Daartoe heeft het Koninkrijk zich ingezet voor resoluties in de VN Mensenrechtenraad. Mede dankzij de inzet van het Koninkrijk zijn er in het afgelopen zittingsjaar sterke resoluties aangenomen over de mensenrechtensituatie in Myanmar. Op 16 maart 2021 heeft de VN Mensenrechtenraad met consensus een resolutie aangenomen met ambitieuze formulering over beschermen van

mensenrechten, tegengaan van straffeloosheid en een oproep om terug te keren naar het democratisch proces. In de AVVN is op 18 juni jl. een resolutie aangenomen waarin de staatsgreep wordt veroordeeld en wordt opgeroepen tot het voorkomen van wapenleveranties aan Myanmar. In beide resoluties is aandacht gevraagd voor de situatie van de Rohingya, waarvoor het Koninkrijk zich blijft inzetten.

In de discussies over de mandaatverlenging voor UNSMIL in Libië, heeft het Koninkrijk gepleit voor een steviger mandaat op het gebied van mensenrechten en het tegengaan van straffeloosheid. Als resultaat is het UNSMIL-mandaat ten aanzien van monitoring van schendingen van mensenrechten en internationaal humanitair recht aangescherpt. Daarnaast heeft het Koninkrijk het afgelopen jaar als covoorzitter van een van de vier werkgroepen die onderdeel zijn van het Berlijnproces een actieve rol gespeeld in het onder de aandacht blijven brengen van het belang van mensenrechten, *accountability*, *transitional justice* en nationale verzoening. In Soedan heeft het Koninkrijk samen met internationale partners ingezet op een succesvolle democratische transitie, onder andere door het steunen van het *family support programme* dat voor arme families de gevolgen van de benodigde economische hervormingen moest verzachten. Voor het slagen van de democratische transitie is het van groot belang dat zij die zich recent en in het verleden schuldig hebben gemaakt aan misdaden, hiervoor verantwoordelijk worden gehouden. Dit is ook de wens van de Soedanese bevolking. Met goede gesprekken met de minister van Justitie heeft het Koninkrijk hier actief aandacht voor gevraagd. Daarnaast heeft ook de hoofdaanklager van het Internationaal Strafhof bezoeken afgelegd aan Khartoum en Darfur.

Het Koninkrijk steunde vele andere mechanismen en initiatieven in de VN Mensenrechtenraad en AVVN gericht op gerechtigheid voor slachtoffers. Zo heeft het Koninkrijk de *accountability unit* bij de *Office of the High Commissioner for Human Rights* (OHCHR) verder versterkt en middels een (publieks)conferentie meer zichtbaarheid gegeven. Mede door deze inzet worden de kwaliteit en consistentie van de verschillende VN-onderzoeksmechanismen gericht op documentatie en bewijsgraving vergroot, en het thema *accountability* beter in het gehele VN-apparaat verankerd. Het Koninkrijk heeft OHCHR daarbij specifiek opgeroepen de individuele verantwoordingsmechanismen, zoals in Zuid-Sudan, Burundi, Mali en de onderzoekscommissie voor Syrië, beter te ondersteunen.

VN-missies en operaties

De hervorming en modernisering van VN-vredesmissies was ook het afgelopen jaar een prioriteit voor het Koninkrijk. Binnen het 'Action for Peacekeeping' (A4P) initiatief van de SGVN heeft het Koninkrijk een proactieve en aanjagende rol op het gebied van het verbeteren van effectiviteit en efficiëntie van VN-missies, de bescherming van de burgerbevolking en het bevorderen van de veiligheid van peacekeepers. Ter viering van het driejarig bestaan van deze agenda organiseerde het Koninkrijk samen met de VN in maart 2021 een virtueel evenement waar stil werd gestaan bij vooruitgang en uitdagingen binnen VN-vredesmissies. Op verzoek van de VN heeft het Koninkrijk een VN COVID-19 *pre-deployment* trainingsmodule omgezet in een 'UN COVID-19 e-learning' onlineapplicatie. Deze app is ontwikkeld als hulpmiddel voor de voor de VN *peacekeepers* om zich ook tijdens uitzending te kunnen informeren over COVID-19 en is niet bedoeld voor *tracking and tracing*.

VN Peacebuilding

Het Koninkrijk is sinds januari 2021 voor een periode van twee jaar lid van de VN *Peacebuilding Commission* (PBC), een VN-forum bestaande uit 31 landen dat vredesopbouw in (post) conflictgebieden centraal stelt. Als lid van de PBC draagt het Koninkrijk bij aan duurzame stabiliteit en vrede en wordt de inzet op VN-coherentie versterkt door een brug te slaan tussen de politieke en ontwikkelings-dimensies van vredesopbouw. Binnen de PBC richt het Koninkrijk zich op de thema's *inclusive justice*, geestelijke gezondheid en psychosociale steun en *financing for peacebuilding*. Naast lid van de PBC is het Nederland een significante donor aan het VN *Peacebuilding Fund*. De jaarlijkse steun aan dit fonds, waarmee in zo'n 40 landen vredesopbouwactiviteiten van VN-organisaties, NGO's en andere actoren worden gefinancierd, is in 2020 verhoogd t.b.v. een intensivering van de inzet van het fonds op het thema geestelijke gezondheid en psychosociale steun als onderdeel van vredesopbouw.

Ontwapening

De moeizame relatie tussen de nucleaire grootmachten en de mondiale geopolitieke tegenstellingen bepaalden ook dit jaar weer de stemming in de Eerste Commissie. Het Koninkrijk heeft zich actief opgesteld ten aanzien van diverse resoluties op het gebied van ontwapening en organiseerde twee goed bezochte virtuele side events over de presentatie van de *Arms Trade*

Treaty monitor en de *Convention on Certain Conventional Weapons*. Laatstgenoemde vond onder Nederlands voorzitterschap plaats en toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Blok sprak daarbij een videoboodschap uit. Ook stond dit jaar het thema *Outer Space* hoog op de agenda. De traditionele Russische resolutie *No First Placement of Weapons in Outer Space* heeft t.o.v. vorig jaar 20 meer tegenstemmen ontvangen vanwege groeiende zorgen over de voortdurende Russische activiteiten op het gebied van antisatellietwapens. Een nieuwe Britse *Outer Space* resolutie over normen en regels over verantwoordelijk gedrag in de ruimte, is glansrijk aangenomen met 150 voorstemmen. Ook het Koninkrijk heeft deze resolutie (75/36) van harte ondersteund. In de bijlage van dit verslag vindt u de nationale visie op dreigingen en risico's in de ruimte aan die het Koninkrijk in reactie op deze resolutie heeft geschreven en u tevens is toegezegd in de brief aan uw Kamer over de introductie van ons ruimteveiligheidsbeleid d.d. 5 maart 2021 (ref. BZDOC-1708183576-83). De Russische resolutie over biologische en chemische wapens is, volgend op een sterke en goed gecoördineerde EU-lobby richting NAM-landen niet aangenomen. Dit komt niet vaak voor in de AVVN en vormt een sterk signaal van de VS en EU richting Rusland over de veroordeling van de aanval op Navalny en de inzet van chemische wapens in Syrië. De tweejaarlijks door het Koninkrijk ingediende resolutie (A/75/L.56) die de samenwerking van de VN met de Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) (her)bevestigt, werd met ruime meerderheid aangenomen.

Cyber en nieuwe technologieën

Het Koninkrijk heeft tijdens de 75^e AVVN ingezet op het versterken van de internationale rechtsorde in het digitale domein, waaronder de waarborging van mensenrechten, zowel online als offline. Binnen de Eerste Commissie wordt de internationale veiligheidsarchitectuur voor het cyberdomein ontwikkeld, waarvan de onlangs overeengekomen consensusrapporten onder zowel de *Open-Ended Working Group* als de *Group of Governmental Experts* de contouren schetsen. De inzet van het Koninkrijk op de toepassing van internationaal recht in cyberspace vond weerslag in beide rapporten, alsmede de benoeming van de publieke kern van het internet en bescherming van de kritieke infrastructuur onderliggend aan verkiezingen en de gezondheidssector. Tevens leverde het Koninkrijk langs dezelfde lijnen een bijdrage aan twee informele Arria-bijeenkomsten en het eerste formele open debat op hoog niveau over cyberveiligheid in de Veiligheidsraad. Met het succes van de eerdergenoemde consensusrapporten is cyberveiligheid in de context van de Eerste Commissie voor het eerst door alle 193 VN-lidstaten besproken. Ondanks beide consensusrapporten zal verdere inspanning benodigd zijn voor de bestending en ontwikkeling van de internationale veiligheidsarchitectuur voor het cyberdomein. Binnen de Derde Commissie heeft het Koninkrijk ingezet op de complementariteit en consistentie van nieuwe internationale instrumenten met de bestaande instrumenten in de context van cybercrime en op het promoten van een op mensenrechten gebaseerde benadering van cyberspace. De met consensus aangenomen resolutie over de modaliteiten van het *Ad Hoc Committee to Elaborate a Comprehensive International Convention on Countering the Use of Information and Communications Technologies for Criminal Purposes* biedt belangrijke waarborgen rondom besluitvormingsprocedures en multi-stakeholderdeelname in onderhandelingen over een nieuw VN-instrument in de context van cybercrime.

Ter bevordering van de weerbaarheid van de internationale cyberinfrastructuur en om wereldwijde dreiging voortvloeiend uit kwaadaardig gedrag in cyberspace te mitigeren zet het Koninkrijk in op capaciteitsopbouw en op technische en institutionele kennisoverdracht. Tijdens VN-bijeenkomsten zette het Koninkrijk zich ook herhaaldelijk in voor het gebruik van dit platform voor de coördinatie van capaciteitsopbouw en onderstreepte daarbij de verbanden tussen capaciteitsopbouw en de SDG's. Ook tijdens de 75^e AVVN steunde het Koninkrijk samen met Australië, Canada, Nieuw-Zeeland, VS en het VK het *Women and International Security in Cyberspace Fellowship*. Dit Fellowship verhoogde de vrouwelijke deelname van minder dan 24% naar 50%. Het Koninkrijk zal zich ook blijven inzetten voor het verder vormgeven van dit Fellowship. Tevens speelt het Koninkrijk samen met Estland, Uruguay, UNODA en Microsoft een voortrekkersrol in Ronde Tafel 4, over digitale vrede en veiligheid, onder de implementatie van het rapport van het High Level Panel on Digital Cooperation. De uitkomsten van de ronde tafels zijn deels door de SGVN overgenomen in de *Digital Roadmap* van de VN, dat richtsnoeren aanreikt voor de toekomst van digitale samenwerking wereldwijd.

Bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme

Het Koninkrijk heeft zich het afgelopen jaar in VN-verband op verschillende manieren ingezet op internationale samenwerking op het gebied van contraterrorisme en het tegengaan en voorkomen van gewelddadig extremisme. Het belangrijkste resultaat is de met consensus aangenomen herziening van de *UN Global Counter-Terrorism Strategy*, waarbij het Koninkrijk nadrukkelijke

aandacht had voor mensenrechten en de inclusie van het maatschappelijk middenveld. Voorts heeft het Koninkrijk in de onderhandelingen succesvol aandacht gevraagd voor het tegengaan van terrorismefinanciering, het voorkomen van gewelddadig extremisme, en de omgang met terugkerende *Foreign Terrorist Fighters* (FTFs). Voor wat betreft het laatste, staat voor het Koninkrijk de vervolging, rehabilitatie en re-integratie van FTFs centraal. In dit kader financiert KNL een VN-scoping missie in Irak die ten grondslag zal liggen aan uitrol van verdere *UN Support on Syria / Iraq Third Country National Returnees: Global Framework*. Daarnaast heeft het Koninkrijk samen met Marokko en de *United Nations Office Counter Terrorism* een GCTF-initiatief ontplooid om beleidsaanbevelingen te ontwikkelen die toezien op het mitigeren van mogelijke negatieve consequenties van terrorismefinancieringsmaatregelen op het maatschappelijke middenveld (incl. humanitaire organisaties) en om samenwerking te bevorderen. Dit initiatief geeft daarmee concrete uitvoering aan VN-resolutie 2462 (2019). Ook ondersteunt het Koninkrijk in verschillende regio's VN-programma's gericht op de preventie van gewelddadig extremisme en het tegengaan van radicalisering.

Tegengaan van ongelijkheid en Building Back Better *Bestrijding COVID-19 pandemie*

Het Koninkrijk heeft in VN-verband en via de Internationale Financiële Instellingen (IFIs) een actieve en constructieve rol gespeeld bij de bestrijding van de pandemie. In de beginfase is vooral ingezet op steun aan het gezamenlijke *Strategic Preparedness and Response Plan* van de VN, en op directe steun aan onder meer de WHO, UNICEF, IMF en de Wereldbank voor het tegengaan van de verspreiding van het virus, humanitaire hulp, versterking van gezondheidssystemen en schuldverlichtingsinitiatieven.

De afgelopen maanden heeft Nederland vooral bijgedragen aan de *Access to COVID Tools Accelerator* (ACT-A): met een totale bijdrage van EUR 147 mln. is Nederland momenteel de 13^e bilaterale donor. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan toegang tot vaccins, maar worden landen ook ondersteund bij de uitrol van vaccinaties en andere maatregelen, worden gezondheidssystemen duurzaam versterkt en wordt de impact van COVID-19 op met name de gezondheid van vrouwen en meisjes gemitigeerd. ACT-A is een aanvulling op de directe steun vanuit de Wereldbank, die het afgelopen jaar ruim USD 4 miljard heeft toegekend aan 51 landen, waarvan 27 in Afrika, voor directe ondersteuning van de uitrol van COVID-19 vaccinaties. De Wereldbank werkt hierbij steeds beter samen met de ACT-A partners, waaronder GAVI, de WHO en UNICEF om landen te helpen zich voor te bereiden. Ook wordt steeds meer aandacht besteed aan versterking van lokale productie in ontwikkelingslanden. De IFC ondersteunt vaccinproductie in Afrika en Azië en de Wereldbank, IMF, WHO en WTO hebben een gezamenlijke *Task Force* om de toegang tot vaccins, geneesmiddelen en diagnostica in ontwikkelingslanden te bevorderen.

Ten slotte is tijdens de jaarvergadering van de WHO, de *World Health Assembly*, een resolutie aangenomen waarin wordt opgeroepen de WHO te versterken en waarin het belang van internationale samenwerking bij de voorbereiding op en bestrijding van pandemieën werd onderstreept. Er is een werkgroep ingesteld die concrete oplossingen zal formuleren voor deze uitdagingen. Er werd geen overeenstemming bereikt over het starten van een onderhandelingsproces voor een nieuw internationaal pandemieverdrag, ondanks duidelijke aanbevelingen hierop in de verschillende evaluatierapporten over de COVID-19 respons en de stevige inzet van de EU hierop. Dit onderwerp komt terug tijdens een *Special Session* van de WHA in het najaar.

Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

Tijdens de ministeriële week van de 75^e AVVN op 25 september 2020 was het precies vijf jaar geleden dat alle 193 VN-lidstaten de 2030 Agenda aannamen, met daarin een centrale plek voor de 17 SDG's. De pandemie heeft de SDG's alleen maar relevanter en urgenter gemaakt. Veel gebruikte termen als *Building Back Better* en groen en inclusief herstel kunnen concreet worden ingevuld met de SDG's, die ondeelbaar zijn, universeel gelden en bovendien al in 2015 zijn overeengekomen via een uitgebreid en inclusief onderhandelingsproces. Het Koninkrijk heeft zich er het afgelopen jaar daarom voor ingezet dat de SDG's, samen met het Parijs-akkoord, centraal staan bij het herstel uit de crisis. Er vond tijdens de ministeriële week van de AVVN geen uitgebreide SDG-top plaats (die is om de vier jaar), maar de SGVN heeft wel een jaarlijks SDG-moment uitgeroepen op niveau staatschouwen en regeringsleiders, het momentum vast te houden. Op ministerieel niveau vond afgelopen juli het jaarlijkse *High Level Political Forum on Sustainable Development* plaats (virtueel), waar ook het Koninkrijk aan deelnam, o.a. door het organiseren van een side-event over het tegengaan van kinderarbeid.

Klimaat en biodiversiteit

Na de *Earth Summit* in Rio de Janeiro in 1992 keerde biodiversiteit tijdens de 75^e AVVN met de VN *Summit on Biodiversity* voor het eerst volwaardig terug op de VN-agenda op het niveau van staatshoofden- en regeringsleiders. De top beoogde biodiversiteit centraler op de VN-agenda te plaatsen en momentum te genereren voor het overeen te komen '*Post-2020 Global Biodiversity Framework*' onder het Biodiversiteitsverdrag (CBD). Minister-president Rutte intervenieerde per videoboodschap, waarbij hij het belang van gezamenlijke actie benadrukte, wees op de positieve rol die de financiële sector kan spelen, en de noodzaak om behalve afspraken over ambitie ook afspraken te maken over verbeterde implementatie. Het Koninkrijk onderschreef in deze context tevens de '*Leader's Pledge for Nature*' en trad toe tot de *High Ambition Coalition for Nature & People*. Tijdens een open debat over klimaat en veiligheid in de VN-Veiligheidsraad vroeg het Koninkrijk aandacht voor adaptatie, mitigatie en integratie van klimaat op alle niveaus van het werk van de VN.

Water

In november 2020 werd de modaliteitenresolutie voor de VN Waterconferentie in 2023 aangenomen door de Tweede Commissie. Dit is de eerste VN Waterconferentie sinds 1977. In deze resolutie zijn het Koninkrijk en Tadzjikistan benoemd tot covoorzitters van de VN Waterconferentie in 2023. De modaliteitenresolutie bepaalt de inhoud en de vorm van de conferentie: o.a. het voorbereidingstraject, de agenda, de uitkomsten van de conferentie en de inhoudelijke focus. De inzet van het Koninkrijk tijdens de onderhandelingen was gericht op het versterken van internationale actie en ambitie ten behoeve van SDG6 en andere water gerelateerde doelen van de 2030 Agenda. Dit heeft het Koninkrijk gedaan door een brede scope van de conferentie, gericht op SDG6 en andere water gerelateerde doelen, te verankeren in de resolutie. Daarbij zet het Koninkrijk in op een actiegerichte uitkomst van de conferentie en een inclusieve en intersectorale voorbereiding voor de conferentie.

Mensenrechten

Mensenrechten vormden een rode draad in de interventies van het Koninkrijk in de AVVN. Daarbij bouwde het Koninkrijk voort op de inzet als lid van de VN Mensenrechtenraad. Toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Blok vroeg o.a. aandacht voor gelijke rechten voor LHBTI's wereldwijd tijdens het jaarlijks event van de "*UN LGBTI Core Group*". Toenmalig minister van Buitenlandse Zaken Blok organiseerde tevens een virtuele bijeenkomst over Syrië in het kader van de strijd tegen straffeloosheid. Het Koninkrijk zet zich al jaren in om gerechtigheid voor de slachtoffers van mensenrechtenschendingen in Syrië te krijgen, o.a. door de oprichting van het International, Impartial and Independent Mechanism voor Syrië (het IIIM), dat bewijs van misdrijven in Syrië verzamelt en analyseert. In de AVVN Derde Commissie presenteerden het Koninkrijk en Frankrijk de terugkerende *Violence Against Women* resolutie. Ondanks een groeiende *pushback* zette het Koninkrijk zich onverminderd in voor behoud van sterke VN-genderresoluties. Gesteund door 31 landen, deed het Koninkrijk in februari jl. een oproep aan de SGVN het VN-budget voor mensenrechten te verhogen.

Op het gebied van de vrijheid van religie en levensovertuiging heeft het Koninkrijk zich het afgelopen jaar ingespannen om afzwakkende normstelling – waarbij de religie en niet het individu centraal wordt gesteld – tegen te gaan. Zo heeft het Koninkrijk zich ingespannen om de universele benadering van de rechten van de mens te waarborgen. Tijdens de *high level week* van de AVVN sprak de Nederlandse Speciaal Gezant voor Religie en Levensovertuiging in een door de Amerikanen georganiseerd *side event* over het werk van de *International Religious Freedom and Belief Alliance*, de interactie met andere mensenrechten en de inbedding in het multilateraal systeem.

Humanitaire hulp en diplomatie

In het kader van humanitaire diplomatie vroeg het Koninkrijk in de plenaire sessie van de AVVN-aandacht voor VN-Veiligheidsraad resolutie 2417 over Conflict en Honger. Deze oproep past in een bredere inzet waarin het Koninkrijk samen met gelijkgestemde VN-lidstaten optrekt om het verband tussen conflict en honger binnen de VN-Veiligheidsraad -en breder binnen de VN- te blijven agenderen. Daarnaast heeft het Koninkrijk erop ingezet om humanitaire hulp efficiënter en effectiever te maken, met name in het kader van de *Grand Bargain*. Minister Kaag heeft in haar rol als '*Eminent Person*' binnen dit proces, voor dit thema aandacht gevraagd in haar gesprekken met collega's, mede tijdens de AVVN. In juni 2021 vond de 5-jaarlijkse *Grand Bargain* conferentie virtueel plaats in Den Haag. Het Koninkrijk heeft zo een kans geboden om vooruitgang en

uitdagingen met de ondertekenaars van de *Grand Bargain* te analyseren en vervolgfafspraken te maken. Het onafhankelijke *Grand Bargain* rapport stelt vast dat er vooruitgang is en dat er sprake is van toenemende effectiviteit en efficiëntie in de humanitaire hulp, als gevolg van meer *cash-transfer programming*, meer *joint needs analysis* en meer geharmoniseerde rapportages. Uitdagingen zoals meer flexibele financiering door donoren en lokalisering van humanitaire hulp worden meegenomen in de *Grand Bargain 2.0*, dat door de ondertekenaars is aangenomen. Jan Egeland, Secretaris-Generaal van de *Norwegian Refugee Council*, heeft de rol van *Eminent Person* van Minister Kaag overgenomen.

Sexual Exploitation and Abuse and Sexual Harassment (SEAH)

In 2020 is het aanpakken van seksuele uitbuiting en grensoverschrijdend gedrag binnen vrijwel alle VN-entiteiten aan de orde geweest. Het Koninkrijk heeft hier ook herhaaldelijk om gevraagd in bestuursvergaderingen en heeft het onderwerp aangekaart in vele internationale fora. Alle VN-entiteiten hebben inmiddels hun beleid en procedures opgezet. De focus lag in 2020 ook op de navolging en monitoring hiervan. Het Koninkrijk heeft actief bijgedragen aan de coördinatie aan de kant van donoren, zoals door het leiden van de onderhandelingen met de *VN Office of Legal Affairs* van een nieuwe, geharmoniseerde SEAH-tekst voor gebruik in financieringsovereenkomsten met VN-partners. Deze paragraaf heeft als doel de standaarden te verhogen, definities en afspraken omtrent rapportage aan donoren te harmoniseren, en bestaande structuren te bestendigen. De paragraaf zal de nieuwe 'gouden standaard' moeten worden voor afspraken op het gebied van SEAH met alle VN-partners. Het Koninkrijk heeft in samenwerking met de VS gezorgd dat kennisontwikkeling en uitwisseling op SEAH, en specifiek het voorkomen van het 'recyclen' van vermoedelijke daders in de hulpsector, internationaal vorm krijgt door de lancering van de *Community of Practice (CoP)*, welke in 2021 wordt overgedragen aan de OESO/DAC. VN-leiders en -kantoren zijn actieve deelnemers van deze CoP, naast NGO's, andere donoren en academici.

Geestelijke gezondheid en psychosociale steun en weerbaarheid (MHPSS)

In 2020 heeft het Koninkrijk de in het kader van de 5-jaarlijkse herziening van de VN-vredesopbouw architectuur gepleit voor verbeterde integratie van geestelijke gezondheid en psychosociale steun binnen vredesopbouw. Zo heeft het Koninkrijk met een groep van experts aanbevelingen opgesteld op dit terrein en deze gedeeld met de SGVN. Tijdens de AVVN organiseerde het Koninkrijk in dit kader het *flagship event "COVID-19 and the role of Mental Health and Psychosocial Support in building resilience and sustaining social cohesion and peace"*, met als covoorzitters Minister Kaag en plaatsvervangend SGVN Amina Mohammed. Er was brede steun voor het onderwerp, zowel vanuit de sprekers (ministers, hooggeplaatste vertegenwoordigers van lidstaten, ervaringsdeskundigen, en internationale NGO's) als het publiek. Het Koninkrijk verwelkomde de eerste opname van het thema geestelijke gezondheid en psychosociale steun in het rapport van de SGVN over *Peacebuilding and Sustaining Peace* in 2020 dat vlak na de AVVN werd gelanceerd. Dit biedt een belangrijk aanknopingspunt om de resultaten op dit thema verder uit te bouwen in samenwerking met relevante partners.

Vrouwen, Vrede en Veiligheid (1325)

Het Koninkrijk voert momenteel haar vierde Nationale Actieplan 1325 (NAP1325-IV) uit. Eind 2020 werden de specifiek op Vrouwen, Vrede en Veiligheid uitgevoerde programma's op basis van het derde Nationaal Actieplan afgerond. In januari 2021 is het Koninkrijk gestart met nieuwe programma's specifiek voor *Vrouwen, Vrede en Veiligheid*, gericht op het verbeteren van de bescherming van seksueel en gendergerelateerd geweld in conflicten, het bevorderen van het leiderschap van vrouwen in vrede en veiligheid en het tegengaan van schadelijke gendernormen. Deze programma's lopen tot 2025, met een totaalbudget van ongeveer EUR 40 mln., en zijn gericht op het specifiek ondersteunen van lokale vrouwenrechtenorganisaties, met als doel het leiderschap en stemmen van het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden te versterken.

Ook zijn er specifieke projecten ter uitvoering van VNVR Resolutie 1325 o.g.v. *mediation*, het voorkomen en bestrijden van SGBV en het bevorderen van participatie van vrouwen in vredesmissies en vredesonderhandelingen. Het Koninkrijk steunt hiertoe o.a. VN-trainingen voor vrouwelijke officieren en het *Elsie Initiative Fund for Women in Peace Operations*. Als lid van de *steering committee* heeft het Koninkrijk bijgedragen aan duidelijke richtlijnen en efficiënt beheer van het Fonds. In 2021 heeft het Koninkrijk het stokje overgedragen aan het VK. Daarnaast heeft het Koninkrijk in 2020 door middel van schriftelijke verklaringen bijgedragen aan de twee jaarlijks terugkerende *Open Debates* van de VN-Veiligheidsraad. Bij het *Open Debate* over '*Sexual Violence in Conflict*' (SViC) onderstreepte het Koninkrijk het belang van het centraal stellen van de behoeften van overlevenden van zulk geweld, m.n. de behoeften gerelateerd aan SRGR. Daarnaast

benadrukte het Koninkrijk het belang van sancties en *accountability* voor zowel de respons op als de preventie van SViC. Tijdens het *Open Debate* over de VNVR-resolutie 1325 (dat in 2020 tevens in het teken stond van het twintigjarige jubileum) benadrukte het Koninkrijk het belang om de Vrouwen, Vrede en Veiligheidsagenda stevig op de (inter)nationale politieke agenda te houden, zodat daadwerkelijke verbetering plaatsvindt voor de positie van vrouwen en meisjes in en uit conflictgebieden en hun participatie in besluitvormingsprocessen inzake vrede en veiligheid gewaarborgd wordt.